

รายงานการวิจัย

เรื่อง

พฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชาชนในเขตจังหวัด นครปฐม ปี 2551

The Behavior of People's Food Consumption in
Nakorn Pathom Province, year 2008

ดร.นรินทร์ สังข์รักษา

ผศ.(พิเศษ)ดร.น.พ. คงเดช ลีโทชาลิต

นายชำนาญ สุญสินภัย

รายงานการวิจัยฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครปฐม

ชื่อเรื่อง พฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐม ปี 2551

คณะผู้วิจัย ดร. นรินทร์ สังข์รักษาผล.(พิเศษ).ดร. นพ.คงเดช ลีโทสวัสดิ์และชำนาญ บุญล้ำนัย

คำสำคัญ พฤติกรรมการบริโภคอาหาร /ประชาชนจังหวัดนครปฐม

ปีงบประมาณ 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชาชนในเครือข่ายประกันสุขภาพ (CUPs)ของจังหวัดนครปฐม 2) ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความรู้ด้านอาหารและโภชนาการ และปัจจัยด้านรูปแบบการบริโภคอาหารของครอบครัว กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารของประชาชนในเครือข่ายประกันสุขภาพ (CUPs) ของจังหวัดนครปฐม และ3) เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้การบริโภคอาหาร รูปแบบการบริโภคของครอบครัว และพฤติกรรมการบริโภคอาหารของกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะประชากรแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส ภูมิลำเนาปัจจุบัน ระดับการศึกษา และอาชีพ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น=.8830 และแบบสัมภาษณ์ระดับลึก (In-depth Interview) เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 500 คนได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 492 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.4 และสัมภาษณ์ระดับลึก จำนวน 20 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาแสดงค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมานใช้สถิติทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการบริโภคของกลุ่มตัวอย่างมีระดับพฤติกรรมการบริโภค อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็น ร้อยละ 60.34 (\bar{X} =3.017) ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหาร คิดเป็น ร้อยละ 74.40 (\bar{X} =.744) และรูปแบบการบริโภคอาหารของครอบครัว ร้อยละ 66.10 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 60 และมีรูปแบบการบริโภคอาหารที่สูงกว่าเกณฑ์ชี้วัดความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหาร โดยรวม มีความถูกต้องร้อยละ 66.07 แต่ไม่ถูกต้อง ร้อยละ 33.93 ส่วนรูปแบบการบริโภคอาหารของครอบครัว โดยรวม ถูกต้อง ร้อยละ 48.99 และรูปแบบการบริโภคของครอบครัว ไม่ถูกต้อง ร้อยละ 51.01 ส่วนพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่ไม่ถูกต้อง ข้อที่ต่ำที่สุด คือ ท่านชอบรับประทานอาหารประเภทสุกๆดิบๆ (\bar{X} =1.86, S.D.=1.289) รองลงมา ได้แก่ 1) การรับประทานผลไม้ดอง ผลไม้แช่เย็นเป็นอาหารว่างทุกวัน 2)ท่านดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ 3) ท่านมักรับประทานอาหารที่มีการปนเปื้อนสารบอ

แรกซ์ ดินประสิ้ว สารฟอกขาว เป็นประจำ 4) ท่านเลือกรับประทานขนมที่มีสีสังวขงาม 5) ท่านชอบรับประทานอาหารประเภทลูกอมและขนมหวาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความรู้ด้านอาหารและโภชนาการ และปัจจัยด้านรูปแบบการบริโภคอาหารของครอบครัว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบการบริโภคอาหารของครอบครัว จำนวนสมาชิกของครอบครัว ปัจจัยความรู้ด้านอาหารและโภชนาการมีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูง กับพฤติกรรมการบริโภคอาหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า .05 ($r=.471, .749, .024$ ตามลำดับ) ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคอาหาร

การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการบริโภคอาหาร สถานภาพสมรส แยกต่างกััน มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารแตกต่างกััน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p\text{-value}=0.001$) ระดับการศึกษา แยกต่างกััน มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารแตกต่างกััน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}=.005$) อาชีพแตกต่างกััน มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารแตกต่างกััน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p\text{-value}=.026$) ส่วนเพศ และภูมิลำเนาปัจจุบัน ไม่แตกต่างกััน

ข้อเสนอแนะการวิจัย ควรมีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เชิงรุกอย่างต่อเนื่อง การปลูกฝังและสร้างพฤติกรรมที่ถูกต้อง ในกลุ่มเด็ก เยาวชนในพฤติกรรมการบริโภค โดยเฉพาะการบริโภคอาหารสุกๆดิบๆ การบริโภคอาหารขยะ การบริโภคขนมและของหวานเป็นประจำ รวมถึงเครื่องดื่มประเภทแอลกอฮอล์และน้ำอัดลม การเป็นแบบอย่างของบุคลากรสาธารณสุข การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน การประกวดและสร้างเครือข่ายพฤติกรรมสุขภาพ

Title: The Behavior of People's Food Consumption in Nakorn Pathom Province, year 2008

Research Team: Dr. Narin Sungragsa , Assist Dr. Kongdej Lethochavalit

and Chamnan Sunsinpai

Key Words: Food Consumption Behaviors/ People Living in Nakorn Phatom

Annual Budget Year: 2008

Abstract

Based on both integrated methodology as to quantitative and qualitative methods, this research was aimed to survey 1) food consumption behaviors of people living in Nakorn Phatom Province 2) relationship between personal characteristics, knowledge of food and food consumption, family and personal food consumption patterns 3) different mean scores of food knowledge, family and personal food consumption patterns compared to sex, marriage status, residence, educational level and occupations of the respondents. The instruments employed in this were structural questionnaires (reliability value = 0.8830) and guidelines for in-depth interview. The first was employed with respondents accounted to 500 persons and latter received its completed feed back accounted to 98.4% and the second was used to interview with 20 key informant persons. Frequency, mean, standard deviation as the method of descriptive statistic and inferential statistic as to t-test, one-way ANOVA, Pearson correlation were utilized to analyze the collected data. More details of the data content were also qualitatively analyzed too.

From the results, it was found that majority of the respondents or 60.34% of them had their consumption behaviors at moderate level ($\bar{X}=3.017$). 74.40% had their good knowledge about the consumption ($\bar{X}=3.744$) and 66.10% had the family consumption patterns passing the standard criteria. Overall of the results, 66.07% and 48.99% of them select the correct items of questionnaires in the part of personal and family behavior. The fewest of chosen correct item was semi-cooked foods or raw foods ($\bar{X}=1.86$, S.D.= 1.289) and the followings were 1) alcohol drinks 2) foods contaminated with Borax, Nitrate, Sulfur 3) chemical color desserts 4) sweet candy and 5) pop soda.

There had high and positive significant correlation between their food consumption and family food consumption patterns, family numbers, knowledge of foods and its consumption ($P \geq 0.05$ and $r=0.471, 0.749, 0.024$ respectively). However it did not had significant correlation between the food

consumption and personal characteristics. Furthermore there had significant difference of the food consumption when compared to their marriage status (p-value=0.001) education levels (p-value=.005) occupation(p-value=.026) but when considered to sex and residence it did not has significant difference (P>0.05).

For recommendation, it should have any continuous and progressive public information and education targeting toward the different important groups. For the risky groups such as children and youth age, they must be enculturated and socialized about the appropriate behaviors especially to the ways of avoidances to dangerous raw and semi-cooked foods, junk foods, sweeten candy, alcohol drinking and pop soda. The health personnel must practices or present themselves as the good one model toward the public. Moreover the important techniques such as people participation, contest and network of health behaviors must be included for the solution.